

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **X. Y.**, zastoupen Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 5. 2023, č. j. 41 Az 1/2023-32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (stěžovatel) se kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 5. 2023, č. j. 41 Az 1/2023-32, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ze dne 20. 1. 2023, č. j. OAM-309/LE-BA01-VL14-2022, jímž žalovaný neudělil stěžovateli mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, v relevantním znění (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Ze správního spisu vyplývá, že dne 1. 10. 2022 stěžovatel podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice a dne 26. 10. 2022 poskytl údaje k této žádosti. Sdělil především, že je turecké státní příslušnosti, kurdské národnosti a muslimského vyznání. Není členem žádné politické strany a nebyl politicky aktivní. Je svobodný a bezdětný. Před opuštěním země původu žil ve městě B., kde se i narodil. Stěžovatel vycestoval dne 18. 9. 2022 z Istanbulu kamionem do Prahy, přičemž uvedl, že má příbuzné v Teplicích, proto směřoval přímo do ČR. Nemá cestovní doklad, neboť má zákaz vycestování z Turecka. Ke svému zdravotnímu stavu stěžovatel uvedl, že je zdravý, ale podstoupil operaci hlavy po nehodě na motorce a má problém s pravým okem, na které špatně vidí. O mezinárodní ochranu stěžovatel požádal z toho důvodu, že je jako Kurd vystaven nátlaku, nemůže hovořit vlastním jazykem a jeho starší bratr je od roku 2016 pohřešován, proto byl stěžovatel „*vystaven nebezpečí života*“.

[3] Během pohovoru dne 19. 12. 2022 stěžovatel vypověděl, že dne 17. nebo 18. 9. 2022 vycestoval z Istanbulu kamionem, přičemž byl s převaděči domluven, že jej odvezou do Prahy. Jeho cílem byla ČR, neboť v Teplicích legálně pobývají jeho dva bratraci. Při vycestování neměl žádné problémy. Vycestoval pouze s občanským průkazem, cestovní pas nemá, jelikož má zákaz vycestování z Turecka. O zákazu vycestování se stěžovatel dozvěděl, až když poprvé v roce 2015 žádal o vydání cestovního pasu, bylo mu totiž řečeno, že má zákaz vycestování, což stěžovatel přisuzuje tomu, že se turecké orgány ke Kurdům chovají diskriminačně. Naposledy o cestovní pas žádal v roce 2022. V zemi původu nebyl trestně stíhán ani vězněn, přičemž neměl ani problémy s nestátními subjekty. Jako Kurd však čelil ve městě B. značné diskriminaci a v roce 2016 se ztratil jeho bratr. Na otázku, jaké konkrétní problémy jako Kurd pocítoval, stěžovatel odpověděl, že například v roce 2018 jeli s kamarády autem, police je zkontrolovala a jen proto, že poslouchali kurdskou hudbu, je zbili. Na bezpečnostní či jiné státní orgány se s žádostí o pomoc neobrátil, neboť nikdo nevěří, že by byla taková případná stížnost přijata, nelze ani získat potvrzení od lékaře o zbití policií. Stěžovatel dodal, že v případě zmizení svého bratra se snažil, aby po něm policie pátrala, ale státní orgány v tomto směru nevyvinuly žádnou snahu. Přestěhování do jiné části Turecka (mimo turecký Kurdistan) by pro stěžovatele bylo jen horší, neboť např. v Istanbulu je mnohem větší diskriminace a „*okamžitě ve vás vidí teroristu*“. Ve městě B. žijí stěžovateli rodiče a všichni ostatní příbuzní. Stěžovatel ze země původu nevycestoval dříve, neboť bylo obtížné sehnat dostatek financí (6 000 EUR). V Turecku není možné získat odpovídající práci. Závěrem stěžovatel dodal, že v Turecku skutečně není bezpečno, stěžovatel se může ztratit jako jeho bratr nebo umřít. Během pohovoru se stěžovatel na základě dotazu žalovaného vzdal práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí dle § 36 odst. 3 správního řádu.

[4] Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí neshledal důvody uvedené stěžovatelem relevantními z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Na straně stěžovatele nebyly dány důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť stěžovatel výslovně uvedl, že nikdy nebyl politicky aktivní ani členem jakékoli politické strany, nemohl být tedy ani pronásledován za uplatňování svých politických práv či svobod. Žalovaný neshledal u stěžovatele ani splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, přičemž na základě obstaraných informací o zemi původu konstatoval, že Kurdové nejsou v Turecku pronásledováni pro svoji národnost, proto samotná kurdská národnost není důvodem pronásledování či ohrožení základních lidských práv. Ke stěžovatelem předestřeným problémům žalovaný konstatoval, že pokud se stěžovatel nepokusil obrátit na příslušné státní orgány v zemi původu bez existence objektivních překážek, nelze mu mezinárodní ochranu udělit. Tvrzení ohledně odmítnutí vydání cestovního dokladu považoval žalovaný za nepravdivé. Dle žalovaného stěžovatel nepovažoval problémy v zemi původu, jako je jím uváděné napadení příslušníky policie, za palčivé, neboť vycestoval až po několika letech od tohoto incidentu, přičemž dle žalovaného byly skutečné důvody vycestování stěžovatele z Turecka jiné. Žalovaný vyloučil u stěžovatele též existenci důvodů pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a dospěl k závěru, že stěžovateli nehrozí ani skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu. Stěžovatel nebyl v Turecku trestně stíhán či vězněn a z jeho výpovědi neplynou žádné náznaky toho, že by stěžovatel měl být po návratu do země původu mučen, podroben nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestání.

[5] Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, který ji shora uvedeným rozsudkem zamítl. Krajský soud neshledal důvodnou

pokračování

obecně formulovanou námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného ani námitku, dle níž žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci. Krajský soud dodal, že jedním z důvodů žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany je legalizace jeho pobytu na území ČR, k tomu však slouží instituty zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Není pravdou, že by žalovaný ve vztahu k udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu nedostatečně zjistil skutkový stav věci. Dle opatřených informací o zemi původu nejsou občané kurdské národnosti v Turecku vážně omezeni na svém soukromém, rodinném či pracovním životě. Krajský soud nepřehlédl, že z obstaraných informací též plyne, že někteří členové bezpečnostních složek používali mučení či jiné formy krutého, nelidského či ponižujícího zacházení, a to především po zavedení výjimečného stavu v roce 2016. Současně došlo k novelizaci protiteroristického zákona, který slouží k omezení práv a svobod a umlčení hlasů ochránců lidských práv. Ze stěžovatelem uvedených skutečností však nevyplývá, že by byl členy bezpečnostních složek vystaven mučení či nelidskému zacházení nebo že by se angažoval v oblasti lidských práv. Stěžovatelova tvrzení o diskriminaci jsou pouze obecná, přičemž jedinými jeho konkrétními tvrzeními bylo nevydání cestovního pasu a napadení příslušníky policie v roce 2018. K napadení příslušníky policie krajský soud uvedl, že tento incident byl pouze ojedinělou záležitostí, o níž stěžovatel neuvedl žádné podrobnosti a která bezprostředně nepředcházela jeho odjezdu ze země původu. Za nepravdivé pak krajský soud považoval tvrzení stěžovatele, že mu z důvodu jeho kurdské národnosti nebyl vydán cestovní pas, neboť v rámci řízení ve věci správního vyhoštění stěžovatel uvedl, že cestovní pas má v Turecku, kde ho nechal, protože si myslel, že mu na vycestování stačí jeho ID karta. Krajský soud se tedy ztotožnil i se závěrem žalovaného, že stěžovateli nesvědčí ani důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

[6] Krajský soud stejně jako žalovaný neshledal, že by v případě stěžovatele existovaly závažné skutečnosti, které by odůvodňovaly udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Krajský soud nepřehlédl, že v nedávné době v Turecku došlo k sérii zemětřesení, avšak město B., kde stěžovatel před vycestováním pobýval, se nenachází v místě výskytu zemětřesení, přičemž ani stěžovatel netvrdil, že by se v důsledku zemětřesení neměl kam vrátit. Dle krajského soudu se žalovaný též dostatečně zabýval tím, zda stěžovateli v případě návratu do země původu nehrozí nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení či trestání ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud se s názorem žalovaného ztotožnil, neboť stěžovatel během řízení o udělení mezinárodní ochrany neuvedl žádné konkrétní tvrzení, kromě ojedinělého incidentu s policií z roku 2018, které by svědčilo o skutečném nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení či trestání.

[7] V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že napadený rozsudek je nezákonný, neboť akceptuje rozhodnutí žalovaného, které nevychází z dostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Stěžovatel považuje žalobou napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a nezákonné, jelikož není náležitě odůvodněno a nevychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci, což je v rozporu s § 3 a § 68 odst. 3 správního řádu. Žalovaný nedostatečně posoudil jednotlivé důvody pro udělení azylu a neodůvodnil své závěry, neboť většina odůvodnění sestává pouze z konstatování zjištěných skutečností, z přepisu vyjádření stěžovatele a citací shromážděných podkladů bez adekvátní reakce žalovaného.

[8] Stěžovatel konstatuje, že Kurdové jsou považováni za osoby nižší kategorie a mají nízkou šanci na důstojný život. Stěžovateli je konkrétně vyhrožováno, jsou mu upírána základní práva, je s ním zacházeno nedůstojně, zažíval diskriminaci, pronásledování, nadávky i fyzické napadání. V této souvislosti stěžovatel odkazoval na zprávy lidskoprávních neziskových organizací, podle kterých v Turecku dochází k porušování lidských práv (včetně práv Kurdů). Represe aktivistů a politicky aktivních jedinců mají podobu únosů, detence, výslechů a mučení, přičemž dochází též k ponižujícímu zacházení v policejní detenci či vězení. Příslušníci bezpečnostních složek jsou beztrestní a soudy nepodnikají efektivní vyšetřování. Kurdským a prokurdským občanským organizacím je omezeno právo na sdružování a shromažďování, jejich protesty a shromáždění jsou často přerušeny policejním násilím a zatýkáním. Stěžovatel konstatoval, že k porušování lidských práv dochází především v jihovýchodních regionech s převážně kurdským obyvatelstvem, kde turecké bezpečnostní složky bojují proti příslušníkům Strany kurdských pracujících (PKK), avšak současně dochází k porušování práv civilistů. Nejvíce docházelo k porušování lidských práv v letech 2015 a 2016.

[9] Stěžovatel má za to, že dostatečně prokázal důvodnost nároku na udělení „*politického azylu*“ podle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť byl ve své vlasti perzekuován pro svůj etnický původ, není mu garantováno rovné zacházení a v případě návratu mu hrozí další perzekuce a šikana ze strany tureckých státních orgánů. Konstatoval, že předestřel dostatečně konkrétní azylový příběh, který v případě jeho návratu do země původu svědčí o možném pronásledování a hrozbě vážné újmy. Stěžovatel se nemůže s žádostí o ochranu obrátit na státní orgány. V této souvislosti stěžovatel odkázal na Příručku UNHCR k postupům a kritériím pro určování statusu uprchlíka. Dle stěžovatele žalovaný odmítl vyvinout aktivní činnost ke zjištění skutečného stavu věci a zároveň opomněl obecné pravidlo, podle kterého platí zásada v pochybnostech ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu.

[10] Stěžovatel dále s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu vztahující se k § 12 písm. b) zákona o azylu (jedná se o argumentaci stěžovatelem téměř doslovně převzatou z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2023, č. j. 40 Az 5/2023-20; všechna zde zmiňovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná též na www.nssoud.cz), připomněl, že ve správním řízení zmínil konkrétní incident z minulosti, proto měl žalovaný zkoumat otázku přiměřené pravděpodobnosti pronásledování stěžovatele z azylově relevantního důvodu i v budoucnu. K této otázce si však žalovaný obstaral nedostatečné, nesprávné a neobjektivní informace. Závěr žalovaného, podle něhož stěžovateli nelze udělit azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť Kurdům je v Turecku zajištěna rovnost v právech a nejsou pronásledováni, nemá oporu ve správním spise.

[11] Podle stěžovatele byla rovněž prokázána existence důvodů hodných zvláštního zřetele, pro které měl být stěžovateli udělen humanitární azyl dle § 14 zákona o azylu. Žalovaný se měl též zabývat tím, zda stěžovateli hrozí skutečné nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Těmito okolnostmi se však žalovaný nezabýval s odůvodněním, že stěžovatel dosud v Turecku nebyl vězněn, ze shromážděných podkladů však taková hrozba vyplývá. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

pokračování

[12] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti poukazuje na to, že kasační stížnost obsahuje obdobné námitky, jaké již stěžovatel předeštel v žalobě, proto by měla být kasační stížnost odmítnuta. K námitkám stěžovatele žalovaný dodává, že zjistil skutkový stav dostatečně, vycházel z řady informací o zemi původu i ze stěžovatelovy výpovědi. Stěžovatel měl možnost seznámit se s obsahem shromážděných podkladů a vyjádřit se k nim či je doplnit, avšak stěžovatel se vzdal práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu žalovaný dodal, že azylově relevantní jsou obvykle až obavy politicky aktivních členů kurdské menšiny. Stěžovatel neměl v zemi původu takové problémy, které by bylo možné považovat za azylově relevantní. Dle žalovaného je skutečným důvodem podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany snaha stěžovatele legalizovat si pobyt na území ČR, k čemuž však slouží instituty zákona o pobytu cizinců. Žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro nepřijatelnost odmítl, případně ji zamítl.

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.); je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z hlediska toho, zda kasační stížnost obsahuje dostatečně vymezené přípustné důvody dle § 103 odst. 1 s. ř. s., ji Nejvyšší správní soud shledal na samé hranici projednatelnosti, resp. přípustnosti ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. (k tomu viz dále).

[14] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před krajským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[15] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

[16] Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti dostatečné argumenty svědčící pro její přijatelnost.

[17] Úvodem je třeba upozornit především na to, že stěžovatel formuloval své kasační námitky velmi obecně a vágně, přičemž z velké části pouze téměř doslovně převzal žalobní argumentaci, aniž by jakkoli reagoval na její vypořádání ze strany krajského soudu, pouze v závěrečné části kasační stížnosti prostřednictvím svého zástupce opět téměř doslovně opsal závěry vyslovené v rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2023, č. j. 40 Az 5/2023-20, aniž by na tento rozsudek odkázel. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že řízení o kasační stížnosti je ovládáno zásadou dispoziční a Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti. Stěžovatel vymezuje rozsah přezkumu napadeného rozsudku a musí v kasační stížnosti předestřít polemiku se závěry krajského soudu. Nejvyšší správní soud při přezkumu nemůže tuto roli převzít, jeho úkolem není nahrazovat činnost krajského soudu a opětovně přezkoumávat napadené rozhodnutí správního orgánu, jako kdyby rozhodnutí krajského soudu neexistovalo. Z tohoto důvodu platí, že obsah a kvalita kasační stížnosti předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek tohoto soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004-54). Povinností stěžovatele je sdělit, z jakých důvodů závěry krajského soudu považuje za nezákonné, nikoliv pouze vyjádřit obecný nesouhlas s rozhodnutím napadeným kasační stížností (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2021, č. j. 5 Azs 271/2019-30).

[18] Z judikatury Nejvyššího správního soudu, která vychází z podrobnějších informací o zemi původu, než jaké si obstaral v nyní posuzované věci žalovaný, vyplývá, že příslušníci kurdského etnika skutečně čelí v Turecku různým formám diskriminace či potlačování jejich národnostní, jazykové či kulturní identity, avšak samotná kurdská národnost u osoby turecké státní příslušnosti zpravidla není bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Je tomu tak z toho důvodu, že obtíže, s nimiž se mohou osoby kurdské národnosti v Turecku setkat právě jen z důvodu své příslušnosti k této etnické skupině na základě jednání veřejné moci či případně nestátních subjektů, obvykle nedosahují intenzity pronásledování, které je ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu definováno jako „závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování“ [přesnější, nicméně v zásadě odpovídající definice pronásledování je obsažena v čl. 9 směrnice 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (přepracované znění) (dále jen „kvalifikační směrnice“)]. Strach z pronásledování může být odůvodněný zejména u politicky či jinak veřejně činných osob, včetně lidskoprávních aktivistů či osob zapojených do neúspěšného státního převratu nebo těch, jimž je toto zapojení současným tureckým režimem připisováno, přičemž kurdská národnost nebo prokurdská orientace může být u takových osob „přítěžující okolností“ (rozsudek tohoto soudu ze dne 11. 9. 2012, č. j. 4 Azs 34/2011-154, a navazující judikatura, např. usnesení ze dne 10. 12. 2015, č. j. 9 Azs 250/2015-23, ze dne 21. 6. 2018, č. j. 1 Azs 177/2018-28, ze dne 31. 1. 2024, č. j. 4 Azs 213/2023-26, či rozsudek ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27). Nejvyšší správní soud dovodil možné důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu v případě příslušníka kurdské menšiny, jehož bratr byl zabit v boji jakožto aktivní bojovník PKK a kterého turecké ozbrojené složky z tohoto důvodu podezřívaly ze spolupráce s PKK a již

pokračování

ho před jeho odchodem ze země původu z tohoto důvodu opakovaně podrobily mučení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018-46, publ. pod č. 4029/2020 Sb. NSS), či u jiného tureckého občana kurdské národnosti, který v ČR dle svého tvrzení konvertoval k učení Hare Krišna a odmítal v zemi původu nastoupit výkon vojenské služby, neboť se nechtěl účastnit ozbrojených akcí proti kurdskému obyvatelstvu a zároveň mu v tom dle jeho tvrzení bránilo jeho náboženské přesvědčení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, publ. pod č. 4304/2022 Sb. NSS).

[19] Z uvedených rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ovšem nevyplývá, že by bylo *a priori* vyloučeno, aby byl žadatel o mezinárodní ochranu v Turecku pronásledován pouze pro svou kurdskou národnost, musel by tomu ovšem odpovídat jeho hodnověrně vyličený azylový příběh. To však není případ stěžovatele.

[20] V rámci správního řízení, a především pak následně v žalobě či kasační stížnosti se totiž stěžovatel omezil především na popis obecné situace kurdské menšiny v Turecku a neurčitě konstatoval, že byl v Turecku diskriminován, pronásledován, jsou mu upírána základní práva apod., aniž by však tato svá tvrzení blíže upřesnil. Zmínil pak pouze jedinou konkrétní událost v jeho životě, která se měla odehrát v roce 2018, kdy měl být na základě toho, že ve vozidle s přáteli poslouchali kurdskou hudbu, následně zbit policií. Nejvyšší správní soud přitom souhlasí se stěžovatelem, že posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování je (obdobně jako posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy) prospektivní povahy a že v souladu s čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice (a nyní již též § 28 odst. 8 zákona o azylu, ve znění účinném od 1. 7. 2023), pokud vyjde najevo skutečnost ukazující na „*předchozí pronásledování žadatele, jedná se o závažný ukazatel odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpení vážné újmy*“ (již zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018-46). Nejvyšší správní soud rovněž připouští, že závěr žalovaného o tom, že stěžovatel měl využít jakési ochrany před zmiňovaným chováním policistů u nadřízených složek policie či jiných státních orgánů, není na pozadí detailních informací o zemi původu analyzovaných v citované judikatuře, které se zmiňují o autoritářské povaze současného režimu v Turecku, jehož represivní charakter po potlačení pokusu o státní převrat znatelně zesílil, a všeobecně rozšířené kultuře beztrestnosti v případě nezákonného jednání ozbrojených složek, ničím jiným než nepodloženou spekulací. Nicméně zdejší soud souhlasí s krajským soudem, že ze stěžovatelova kusého vyličení dané události z roku 2018, jakož i z toho, že se nezmínil, že by byl terčem obdobného napadení či jiných represí ze strany policie či dalších ozbrojených složek až do svého odjezdu ze země původu v roce 2022, nevyplývá jiný závěr, než že se jednalo o jedinečný (spíše náhodný) incident, který v daném případě nezakládá stěžovatelův odůvodněný strach z pronásledování v budoucnu.

[21] Stěžovatel pak nijak konkrétně nezdůvodnil ani své tvrzení, dle něhož je jeho bratr od roku 2016 nezvěstný, takže není zřejmé, zda má toto tvrzené zmizení nějakou souvislost např. s politickými či jakýmkoli veřejnými aktivitami bratra stěžovatele ve prospěch kurdské menšiny či případně s jeho zapojením do ozbrojeného boje v řadách PKK či jiných povstaleckých prokurdských skupin. Je pravdou, že „mizení“ takových osob je v dnešním Turecku a tím spíše v tureckém Kurdistanu bohužel běžnou realitou (srov. např. opakovaně zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018-46), nicméně v nyní posuzované věci neuvedl stěžovatel v řízení

o udělení mezinárodní ochrany vůbec žádný konkrétní důvod zmizení svého bratra, v rámci výsledku v řízení o správním vyhoštění [protokol o tomto výsledku stěžovatele ze dne 23. 9. 2022, č. j. KRPS-238533-17/ČJ-2022-010026, je součástí správního spisu i v nyní posuzované věci] pak stěžovatel vyslovil pouze domněnku, že jeho bratra „*státní složky zabily, protože byl Kurd*“. Tento závěr se jeví zdejším soudu jako nepravděpodobný, neboť není zřejmé, proč by turecké ozbrojené složky měly z mnohamilionové kurdské populace v Turecku zlikvidovat toliko pro kurdskou národnost právě bratra stěžovatele.

[22] Co se týče stěžovatelem tvrzeného zákazu vycestování z Turecka a s tím souvisejícího nevydání cestovního pasu, toto tvrzení skutečně v první řadě nelze považovat za hodnověrné, neboť stěžovatel v rámci svého výsledku v řízení o správním vyhoštění uvedl, že cestovní doklad má v Turecku, ale nevzal si ho s sebou, jelikož se domníval, že mu k vycestování postačuje jeho turecký průkaz totožnosti.

[23] Zcela nesmyslná je námitka stěžovatele, že z důvodu jeho pronásledování pro kurdskou národnost by měl být stěžovateli udělen azyl dle § 12 písm. a) zákona o azylu. Takzvaný ústavní azyl je v intencích čl. 43 Listiny základních práv a svobod udělován v případě pronásledování žadatele za uplatňování politických práv a svobod. Stěžovatel výslovně vyloučil, že by byl jakkoli politicky aktivní, přičemž ani z jeho výpovědi neplyne, že by v zemi původu uplatňoval jakákoli další politická práva či svobody ve smyslu oddílu druhého hlavy druhé Listiny základních práv a svobod (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2022, č. j. 5 Azs 153/2020-63, publ. pod č. 4399/2022 Sb. NSS, a prejudikaturu tam citovanou).

[24] Pokud jde o důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu (dle současného znění zákona o azylu se jedná o „národní humanitární azyl“), zákonodárce zvolil kombinaci neurčitěho právního pojmu případ hodný zvláštního zřetele a následného správního uvážení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72, publ. pod č. 375/2004 Sb. NSS, nebo rozsudek ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014-27, publ. pod č. 3200/2015 Sb. NSS). Na jeho udělení není právní nárok. Správní soudy přezkoumávají v souladu s § 78 odst. 1 druhou větou s. ř. s. posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu žalovaným pouze z toho hlediska, zda žalovaný nepřekročil meze svého správního uvážení či zda jej nezneužil (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48), nemohou však jeho uvážení bez dalšího nahradit vlastní úvahou. V daném případě není vůbec zřejmé, v čem by měly případné důvody pro udělení humanitárního azylu stěžovateli spočívat. Lze plně souhlasit s krajským soudem, že stěžovatel netvrdí, že by se ho jakkoli přímo dotkla zemětřesení, k nimž v nedávné minulosti v Turecku došlo.

[25] Stejný závěr o nekonkrétnosti azylového příběhu stěžovatele, jaký byl zdejším soudem přijat u posouzení důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, je pak nezbytné učinit také ke stěžovatelem namítanému skutečnému nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Navíc, pokud by stěžovateli hrozilo v zemi původu skutečné nebezpečí vážné újmy v podobě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání z důvodu jeho kurdské národnosti, jak tvrdí, pak by, vzhledem k tomu, že mučení, nelidské i ponižující zacházení nebo trestání zároveň dosahuje intenzity pronásledování a byla by dána souvislost s jedním z taxativně vymezených důvodů pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu [ve smyslu čl. 9 odst. 3 kvalifikační

pokračování

směrnice, resp. § 28 odst. 6 zákona o azylu], stěžovateli musel být udělen azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, nikoliv doplňková ochrana dle § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Jak již však bylo vysvětleno, nárok na udělení azylu stěžovatelův azylový příběh, jak ho vyličil, nezakládá. [Jinou otázkou je, zda by stěžovateli nehrozilo v případě návratu do země původu skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 1 a 2 písm. c) zákona o azylu, resp. dle čl. 15 písm. c) kvalifikační směrnice, tedy vážné ohrožení jeho života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci ozbrojeného konfliktu, který probíhá v jihovýchodním Turecku mezi tureckou armádou a PKK či dalšími prokurdskými povstaleckými skupinami. Tuto otázku ovšem stěžovatel v kasační stížnosti, ale ani v předchozím řízení vůbec nenastolil.]

[26] Nejvyšší správní soud se ovšem připojuje k výtce krajského soudu vůči žalovanému, že se jeho pracovník vedoucí pohovor se stěžovatelem měl v jeho rámci stěžovatele blíže dotazovat na jím tvrzené skutečnosti, aby se pokusil zjistit co nejvíce informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovanému je v dané souvislosti třeba opětovně připomenout, že má povinnost vést pohovor podle § 23 zákona o azylu tak, aby žadateli umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74). Stěžovatel však měl možnost svůj azylový příběh konkretizovat alespoň následně v žalobě a v kasační stížnosti, což však neučinil.

[27] Nejvyšší správní soud se zároveň ztotožňuje se závěrem Krajského soudu v Praze vysloveným v již zmíněném rozsudku ze dne 14. 6. 2023, č. j. 40 Az 5/2023-20, jehož úvahy stěžovatel „anonymně“ zopakoval v kasační stížnosti (kasační stížnost žalovaného proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost usnesením ze dne 27. 9. 2023, č. j. 10 Azs 204/2023-27), v tom, že žalovaný je povinen si obstarat důvěryhodné, adresné a aktuální informace o zemi původu. Krajský soud v Praze v uvedené věci dospěl k závěru, že ve správním spise byly založeny pouze informace, které se týkají obecné situace v Turecku a stejně tak pojednávají toliko obecně o postavení Kurdů v tamní společnosti. Dané informace přitom nebyly dostatečně adresné ve vztahu k azylovému příběhu kurdského žadatele o mezinárodní ochranu v uvedené věci, který mj. vypověděl, že poté, co sdílel své politické názory na sociálních sítích, ho doma v Turecku navštěvovala policie. I v nyní posuzované věci si žalovaný obstaral pouze jím vyhotovenou kratičkou informací k obecné bezpečnostní a politické situaci v Turecku a dále neméně stručnou informaci MZV ČR (zastupitelského úřadu v Ankaře) k postavení tureckých občanů kurdského původu, která poskytuje pouze strohé odpovědi pracovníka (či pracovníků) daného zastupitelského úřadu na otázky žalovaným nevhodně zvolené (primárně nesměřují ke zjištění, zda, případně kteří příslušníci kurdské menšiny jsou v Turecku pronásledováni), navíc (patrně i z důvodu neproškolení pracovníků zastupitelského úřadu v problematice zpracování informací o zemích původu) neobsahuje odkazy na zdroje, z nichž vychází, a ani v dalších ohledech tato informace neodpovídá standardům EUAA či UNHCR pro zpracování informací o zemích původu. Nicméně, vzhledem k obecnému azylovému příběhu, jak ho stěžovatel vyličil ve správním řízení i v následných soudních podáních, ani toto pochybení žalovaného nezakládá přijatelnost kasační stížnosti stěžovatele.

[28] S otázkou obstarání informací o zemi původu, které náleží k podkladům rozhodnutí žalovaného, souvisí v nyní posuzované věci i to, že byl stěžovatel žalovaným již v závěru pohovoru vyzván k vyjádření, zda se vzdává svého práva vyjádřit se k podkladům rozhodnutí dle § 36 odst. 3 správního řádu. Nejvyšší správní soud přitom ve své judikatuře

označil takovou praxi žalovaného za nezákonnou, přičemž konstatoval, že k účinnému vzdání se práva na vyjádření se k podkladům rozhodnutí na základě výzvy žalovaného může v řízení o udělení mezinárodní ochrany dojít nanejvýš až poté, co žalovaný již veškeré podklady shromáždil, a pouze v případě, že žalovaný žadatele náležitě poučí o důsledcích takového kroku, aby jej žadatel mohl informovaně a odpovědně učinit s vědomím všech jeho dopadů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2024, č. j. 5 Azs 120/2023-24, či usnesení ze dne 16. 2. 2024, č. j. 5 Azs 274/2023-15). Stěžovatel však v nyní posuzované věci nejenže nenamítal, že by jej žalovaný tímto postupem zkrátil na jeho právech, avšak zároveň ani v žalobě nebo v kasační stížnosti stěžovatel nepředložil informace o zemi původu či jiné relevantní důkazy nad rámec těch, které shromáždil žalovaný ve správním spisu (s tím, že mu bylo upřeno právo je uplatnit již ve správním řízení po seznámení se s podklady žalovaného), ani neuplatnil taková konkrétní tvrzení, na jejichž základě by bylo možné učinit závěr, že zmiňovaná procesní vada zakládá přijatelnost jeho kasační stížnosti.

[29] Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že rozhodnutí žalovaného i jemu předcházející řízení vykazují některé významné deficity, ovšem vzhledem k výpovědi stěžovatele ve správním řízení i ke způsobu, jakým stěžovatel formuloval prostřednictvím svého zástupce žalobu i kasační stížnost, musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že krajský soud se nedopustil při hodnocení postupu žalovaného zásadního pochybení, které by mělo dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud neshledal žádný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[30] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, publ. pod č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 14. března 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu